

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
1.3 Departamentul	Departamentul de Psihologie Aplicată
1.4 Domeniul de studii	Psihologie
1.5 Ciclul de studii	Ciclul II. Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Consultanță și intervenție psihologică

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Managementul agresivității						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. Univ. Dr. Farcas Susana						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. Univ. Dr. Farcas Susana						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	3	2.6. Tipul de evaluare	Ex.	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					98 ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					40
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					16
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					40
Tutoriat					
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual	98				
3.8 Total ore pe semestru	154				
3.9 Numărul de credite	5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	•
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	•

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Competențe de elaborare, organizare și coordonare serviciilor de intervenție educațională personalizată pentru copii și adolescenți 2. Competențe de examinare și evaluare psihopedagogică, de diagnostic (inclusiv diagnostic diferențial) și intervenție psihopedagogică 3. Competențe de consiliere și de asistență psihopedagogică pentru copii și tineri aflați în situații de criză familială, de inadaptare școlară, socială, eșec școlar, abandon școlar, absenteism, precum și a celor cu tulburări de comportament și disciplină 4. Competențe de adaptarea curriculară și realizare de programe de intervenție personalizată 5. Competențe de formare și perfecționare a membrilor echipelor multidisciplinare de suport și intervenție psihopedagogică, precum și a cadrelor didactice 6. Competențe de consiliere a părinților sau a altor aparținători în probleme de relaționare cu persoanele aflate în dificultate
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea abilităților de auto-dezvoltare/autoevaluare • Aplicarea normelor etice în cercetările acțiune, precum și în activitățile de evaluare, adaptare curriculară și consiliere psihopedagogică

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea principalelor proceduri de screening și intervenție în violența școlară
7.2 Obiectivele specifice	<p>La finalul cursului studenții vor dobândi cunoștințe privind:</p> <ul style="list-style-type: none"> • formele violenței școlare și modalitățile de manifestare • competența emoțională și socială • proceduri de screening și intervenție • instrumente valide de cercetare a violenței școlare • realizarea unor programe de prevenție și intervenție

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere în problemele comportamentale. Violența școlară – abordare holistică	Prelegerea interactivă. Explicația	
2. Modele explicative ale apariției violenței școlare. Etiologia violenței școlare	expunerea, problematizarea	
3. Dezvoltarea neurobiologică a copilului în contextual expunerii la violență	expunerea, problematizarea,	
4. Trăsăturile callous unemotional. Inventarul trăsăturilor CU	expunerea, problematizarea, sintetizarea	
5. Proceduri de screening a violenței școlare	Prelegerea interactivă Explicația, Demonstrația	
6. Analiza funcțională a comportamentului, strategii de analiză	Prelegerea interactivă, Problematizarea	

7. Programe de prevenție a violenței școlare: dezvoltarea abilităților sociale, recunoașterea problemelor socio-emoționale, promovarea comportamentului prosocial. Dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor	Problematizarea, Explicația, Demonstrația	
8. Proiect multinivellar și multifactorial de prevenție a comportamentului violent școlar	problematizarea, sintetizarea	
9. Managementul comportamentelor. Proiectarea intervențiilor de modificare comportamentală	expunerea, sintetizarea	
10. Program de intervenție cognitiv comportamentală în violența școlară	expunerea, problematizarea, sintetizarea	
11. Strategii de modificare comportamentală centrate pe managementul comportamentelor dezadaptative	expunerea, problematizarea, sintetizarea	
12. Colaborarea cu părinții. Intervenții bazate pe colaborarea familie-școală	expunerea, problematizarea, sintetizarea	
13. Farmacoterapia	expunerea, problematizarea, sintetizarea	
14. Studiul comparativ al eficienței și eficacității intervențiilor	exemplul demonstrativ, problematizarea, sintetizarea	

Bibliografie obligatorie

- APA (2013). *DSM-5 referenția-kézikönyv a DSM-5 diagnosztikai kritériumaihoz*. Oriold és Társai Kiadó, Bp.
- Juul, J. (2015). *Gyerekkori agresszió. Az erőszakos viselkedés kezelése*. Móra Könyvkiadó.
- Mórotz, K., Perczel Forintos, D. (2006). *Kognitív viselkedésterápia*. Medicina kiadó, Bp.
- Opre A., Baban A., Benga O. (2015). *Managementul comportamentelor și optimizarea motivației pentru învățare*. Editura ASCR, Cluj-Napoca
- Peacock, G.G., Collet, B.R. (2015). *Intervenții bazate pe colaborarea familie-școală. Soluții fundamentate științific pentru probleme emoționale, comportamentale și școlare*. Editura ASCR, Cluj-Napoca
- Sukhodolsky, D.G., Scahill, L. (2012). *Cognitive-Behavioral Therapy for Anger and Aggression in Children*. New York: Guilford Press.
- Twemlow, S. W., Sacco, F. C. (2012). *Miért Nem Működnek Az Iskolai Bántalmazás-Ellenés Programok*. Flaccus kiadó, Bp.

Bibliografie opțională

- Liptak, J.J., Leutenber, E. (2007). *The Anger & Aggression Workbook: Self-Assessments, Exercises & Educational Handouts*. Duluth, MN: Whole Person Associates.
- Marsee, M.A., Barry, C.T., Childs, K.K., Frick, Paul J., Kimonis, E.R., Munoz, L., Aucoin, K.J., Kunimatsu, M.M., Fassnacht, G.M., & Lau, K.S.L. (2011). Assessing the forms and functions of aggression using self-report: Factor structure and invariance of the Peer Conflict Scale in youth. *Psychological Assessment*, 23, (3):792-804. doi: 10.1037/a0023369.
- Frick, P.J. & Ray, J.V. (2015). Evaluating Callous-Unemotional Traits as a Personality Construct. *Journal of Personality*, 83:6, 710–722. <https://doi.org/10.1111/jopy.12114>.

Rosan, A., Frick, J. P., Gottlieb, A. K., Fășicaru, L. (2015). Callous-Unemotional Traits and Anxiety in a Sample of Detained Adolescents in Romania. *Journal of Evidence-Based Psychotherapies*, 15,1, 79-95.

Bibliografie recomandată

- Battagliese, G., Caccetta, M., Luppino, O., Baglioni, C., Cardi, V., Mancini, F., Buonanno, C. (2015). Cognitive-behavioral therapy for externalizing disorders: A meta-analysis of treatment effectiveness. *Behavior Research and Therapy*, 75:60-71. doi: 10.1016/j.brat.2015.10.008.
- Coyne, S. M., Nelson, D. A. and Underwood, M. (2010). Aggression in Children, in *The Wiley-Blackwell Handbook of Childhood Social Development*, Second Edition (eds P. K. Smith and C. H. Hart), Wiley-Blackwell, Oxford, UK. doi: 10.1002/9781444390933.ch26
- De Castro, B.O., Bosh, J.D., Veerman, J.W., Koops, W. (2003). The effects of emotion regulation, attribution and delay prompts on aggressive boys social problem solving. *Cognitive Therapy Research*, 27, 153.
- Deater-Deckard, K. (2001). Recent research examining the role of peer relationships in the development of psychopathology. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 42:565-579.
- Del Vecchio, T., O'Leary, K.D. (2004). Effectiveness of anger treatments for specific anger problems: A meta-analytic review. *Clinical Psychology Review*, 24, (1):15-34.
- Dodge, K.A. (2003). Do social information-processing patterns mediate aggressive behavior? In: Lahey, B.B. (Eds.). *Causes of conduct disorder and juvenile delinquency*. New York: Guilford Press; 254-274.
- Durlak, J.A., Weissberg, R.P., Dymnicki, A.B., Taylor, R.D., Schellinger, K.B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: a meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Development*, 82(1):405-32. doi: 10.1111/j.1467-8624.2010.01564.x.
- Flanagan, R., Allen, K., Levine, E. (2015). *Cognitive and Behavioral Interventions in the Schools - Integrating Theory and Research into Practice*. Springer New York
- Golden, B. (2003). *Healthy Anger: How to Help Children and Teens Manage Their Anger*. Oxford University Press
- Gundersen, K, Svartdal, F. (2006). Aggression replacement training in Norway: Outcome evaluation of 11 Norwegian student projects. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 50:63-81.
- Kassinove, H., Tafrate, R.C. (2002). *Anger Management: The Complete Treatment Guidebook for Practitioners*. Atascadero, CA: Impact Publishers
- Kendall, P.C. (2006). Guiding theory for therapy with children and adolescents. In: Kendall, P.C. (Eds). *Child and Adolescent Therapy: Cognitive-Behavioral Procedures*. New York: Guilford Press; 3-30.
- Lochman, J.E., Barry, T.D., Pardini, D.A. (2003). Anger control training for aggressive youth. In: Kazdin A.E., Weisz, J.R. (Eds). *Evidence-Based Psychotherapies for Children and Adolescents*. New York: Guilford Press; 263-281.
- Losel, F., Beelmann, A. (2003). Effects of child skills training in preventing antisocial behavior: A systematic review of randomized evaluations. *Annual American Academy of Political and Social Sciences*, 587:84-109.
- Pringsheim, T., Hirsch, L., Gardner, D., Gorman, D.A. (2015). The pharmacological management of oppositional behaviour, conduct problems, and aggression in children and adolescents with attention-deficit hyperactivity disorder, oppositional defiant disorder, and conduct disorder: a systematic review and meta-analysis. Part 1: psychostimulants, alpha-2 agonists, and atomoxetine. *Canadian Journal of Psychiatry*, 60(2):42-51.
- Sukhodolsky, DG, Kassinove H, Gorman BS. (2004). Cognitive-behavioral therapy for anger in children and adolescents: A meta-analysis. *Journal of Aggression and Violent Behavior* 9:247-269.
- Sukhodolsky DG, Scahill L. (2007). Disruptive behavior in persons with Tourette Syndrome: Phenomenology, assessment, and treatment. In: Treating Tourette Syndrome and Tic Disorders. In: Woods, D.W., Piacentini, J.C., Walkup, J.T. (Eds). New York: Guilford Press; 199-221.
- Sukhodolsky, D.G., Golub, A., Stone, E.C., Orban, L. (2005). Dismantling anger control training for children: A randomized pilot study of social problem-solving versus social skills training components. *Behavior Therapy*, 36:15-23.
- Sukhodolsky, D.G., Gorman, B.S., Scahill, L., Findley, D.B., McGuire, J. (2013). Exposure and response prevention with or without parent management training for children with obsessive-compulsive

disorder complicated by disruptive behavior: A multiple-baseline design study. *Journal of Anxiety Disorder*, 27: 298–305.

Sukhodolsky, D.G., Scahillm, L., Zhang, H., Peterson, B.S., King, R.A., Lombroso, P.J., Katsovich, L., Findley, D., Leckman, J.F. (2003). Disruptive behavior in children with Tourette’s syndrome: Association with ADHD comorbidity, tic severity, and functional impairment. *Journal of American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 42:98–105.

Sukhodolsky, D.G., Solomon, R.M., Perine, J. (2000). Cognitive-behavioral, anger control intervention for elementary school children: A treatment outcome study. *Journal of Child and Adolescent Group Therapy*, 10:159–170.

Swearer, S.M., Espelage, D., Napolitano, S. (2009). *Bullying Prevention and Intervention: Realistic Strategies for Schools* (The Guilford Practical Intervention in the School Series) 1st Edition. Guilford Press

Wilson, S. J. & Lipsey, M. W. (2007). School-based interventions for aggressive and disruptive behavior: Update of a meta-analysis. *American Journal of Preventive Medicine*, 33, S130-S143. <http://dx.doi.org/10.1016/j.amepre.2007.04.011>

Wyatt Kaminski, J., Valle, L.A., Filene, J.H., Boyle, C.L. (2008). A meta-analytic review of components associated with parent training program effectiveness. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 36:567–589.

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. Violența școlară	Exercițiul, Rezolvarea de probleme, Învățarea prin cooperare	
2. Factori de risc vs. factori protectivi	conversația, activități de grup, sinteza cunoștințelor	
3. Neurobiologia disocierii	clarificarea conceptuală, activități individuale și de grup	
4. Evaluarea problemelor – din perspectiva unui model de rezolvare de probleme	Exercițiul, Rezolvarea de probleme, Învățarea prin cooperare	
5. Metode de evaluare: interviuri, observații, scale de evaluare, scale ale comportamentului adaptativ, instrumente de autoevaluare. Analiza funcțională a comportamentului	Exercițiul, Rezolvarea de probleme, Învățarea prin cooperare	
6. Programe de prevenție a violenței: Programul de învățare socio-emoțională (SEL)	activități individuale și de grup, descoperire dirijată, sinteza cunoștințelor	
7. Programe de prevenție specifice: Programul Olweus	Exercițiul, Rezolvarea de probleme	
8. Programul “KiVa”. Programul „FearNot Violence Prevention Program (VPP)	expunerea, clarificarea conceptuală, activități individuale și de grup	
9. Intervenții în sala de clasă. Tehnici de managementul comportamentului	expunerea, sinteza cunoștințelor	
10. Intervenții fundamentate științific pentru problemele de externalizare: Intervenții centrate pe copil	conversația, activități individuale și de grup	

11. Trainingul comportamental al părinților. Alte intervenții centrate pe familie	expunerea, activități individuale, descoperire dirijată	
12. Medicația psihiatrică	activități individuale și de grup, descoperire dirijată	
13. Evaluarea rezultatelor intervențiilor în domeniul violenței școlare	expunerea, clarificarea conceptuală, activități individuale și de grup,	
14. Sinteza activității semestriale	Expunerea, sinteza cunoștințelor	

Bibliografie

Card, N. A., & Little, T. D. (2006). Proactive and reactive aggression in childhood and adolescence: A meta-analysis of differential relations with psychosocial adjustment. *International Journal Of Behavioral Development*, 30(5), 466-480. doi:10.1177/0165025406071904

Essau, C. A., Sasagawa, S., & Frick, P. J. (2006). Callous-Unemotional Traits in a Community Sample of Adolescents. *Assessment*, 13(4), 454-469. doi:10.1177/1073191106287354

Bibliografie recomandată

Daniels, J.A., Bradley, M.C. (2011). *Preventing Lethal School Violence*. New York: Springer.

Juvonen, J., Graham, S.(Eds.) (2001). *Peer Harassment in School. The Pligh of the Vulnerable and Victimized*. New York, London: The Guilford Press.

Lopez, E.E., Olaizola, J.H., Ochoa, G.M., Ferrer, B.M. (2006). Aggressive and Nonaggressive rejected students: an analysis of their Differences. *Psychology in the Schools*, 43, 3, 387-400.

Notar, C., Padgett, S., Roden, J. (2013). Cyberbullying: Resources for Intervention and Prevention. *Universal Journal of Education and Research*, 13, 133-145.

Pringsheim, T., Hirsch, L., Gardner, D., Gorman, D.A. (2015). The Pharmacological Management of Oppositional Behaviour, Conduct Problems, and Aggression in Children and Adolescents With Attention-Deficit Hyperactivity Disorder, Oppositional Defiant Disorder, and Conduct Disorder: A Systematic Review and Meta-Analysis. Part 1: Psychostimulants, Alpha-2 Agonists, and Atomoxetine. *Canadian Journal of Psychiatry*, 60(2):42–51.

Pringsheim, T., Hirsch, L., Gardner, D., Gorman, D.A. (2015). The Pharmacological Management of Oppositional Behaviour, Conduct Problems, and Aggression in Children and Adolescents With Attention-Deficit Hyperactivity Disorder, Oppositional Defiant Disorder, and Conduct Disorder: A Systematic Review and Meta-Analysis. Part 2: Antipsychotics and Traditional Mood Stabilizers. *Canadian Journal of Psychiatry*; 60(2):52–61

Rohlf, H.L., Holl, A.K., Kirsch, F., Krahe, B., Elsner, B. (2018). Longitudinal Links between Executive Function, Anger, and Aggression in Middle Childhood *Front. Behav. Neurosci.* 12, 27. | <https://doi.org/10.3389/fnbeh.2018.00027>

Salmivalli, C., & Peets, K. (2009). Bullies, victims, and bully-victim relationships in middle childhood and early adolescence. In K.H. Rubin, W. M. Bukowski, & B. Laursen (Eds.), *Handbook of Peer Interactions, Relationships, and Groups* (pp.322-340). New York: Guilford Press.

Smith, P.K., Pepler, D., Rigby, D.(Eds.) (2004). *Bullying in schools: how successful can interventions be?* Cambridge University Press

Tremblay, R.E. (2000). The development of aggressive behaviour during childhood: What have we learned in the past century? *International Journal of Behavioural Development*, 24, 129-141.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Colegiul Psihologilor din România, a Codului deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică (www.copsi.ro) și al **Procedurilor de atestare în conformitate cu Normele metodologice de aplicare a Legii 213/2004**
- Registrul Național al Calificărilor din învățământul Superior (<http://www.rncis.ro>)
- Clasificarea Ocupațiilor din România (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Evaluare finală	Examen scris	60%
10.5 Seminar/laborator	Evaluare pe parcurs	Analiza unui caz individual. Pregătirea unei intervenții Elaborarea unui proiect de screening a comportamentului violent sau unui program de prevenție (primară, secundară sau terțiară) a violenței școlare	40%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none">➤ Prezența la cursuri și seminarii este obligatorie, se acceptă max. 15% absențe (3 absențe) motivate sau nemotivate.➤ În cazul în care absențele depășesc 20%, studentul nu se poate prezenta la examenul scris/oral din sesiunea de semestru.➤ Nota finală pe materie, respectiv activitățile de seminar se calculează și se consideră doar dacă nota de la examenul scris/oral din sesiune atinge min. 5.➤ Studentul se poate prezenta la examenul scris din sesiune doar dacă îndeplinește criteriile de evaluare/proiectele din cadrul seminariilor (a predat proiectul de intervenție și sarcinile).			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

15.04.2020.

Lect. univ. Dr. Farcas Susana

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

17.04.2020.

Conf. univ. Dr. Kiss Szidónia